

ud.remissvar@regeringskansliet.se

Olofström, den 2 februari 2024

Diarienummer UD2023/12769

Remissyttrande över Ett modernare regelverk för legaliseringar apostille och andra former av intyganden (SOU 2023:42)

Advokat Eva Johansson har i egenskap av notarius publicus i Olofströms kommun beretts tillfälle att inkomma med remissyttrande över betänkandet Ett modernare regelverk för legaliseringar apostille och andra former av intyganden (SOU 2023:42). Remissyttrandet är författat i samråd med biträdande notarius publicus advokat Per Prené och tredje biträdande notarius publicus advokat Saja Bseiso, båda förordnade i Olofströms kommun.

Sammanfattning

Vi tillstyrker förslaget till förordning om apostille, förslaget till ändring i förordningen om notarius publicus, förslaget till förordning om ändring i förordningen med instruktion för kammarkollegiet, samt förslaget till förordning med instruktion för utrikesrepresentationen. Vissa aspekter är dock oklara i utredningen och förtjänar att utredas ytterligare.

När det gäller förslag till förordning om ändring i förordningen om rätt för Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) att verkställa legaliseringar kan vi inte tillstyrka § 5.

Olofström
Östra Storgatan 27
293 34 Olofström
0454-30 14 30
0454-999 18 (fax)

Växjö
Kungsgatan 13 A, 3 vån
352 31 Växjö
0470-243 30

Bromölla
Storgatan 38
295 31 Bromölla
0456-33 30 09

Bankgiro 5590-0229
Bankgiro klientmedel 5789-5898
Org. Nr 556639-8441
E-post info@centrumadvokaterna.se
Hemsida www.centrumadvokaterna.se
Godkänd för F-skatt

Synpunkter

Utredningen föreslår att det i förordningen om rätt för Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) att verkställa legaliseringar ska införas en bestämmelse om att legalisering inte får ske om det är uppenbart att riktigheten i handlingen kan ifrågasättas eller att legaliseringen kan komma till användning i lagstridiga syften. För att en bedömning av om så är fallet ska kunna ske föreslås att legalisering bara får ske om handlingen är skriven på eller översatt till svenska eller engelska.

Grundtanken är naturligtvis god, men förslaget riskerar att innebära en mycket stor påverkan på de som efterfrågar bestyrkningar och kunna leda till negativa konsekvenser som inte berörs eller analyseras i utredningen.

Till att börja med bör framhållas att det är mycket ovanligt att man som notarius publicus informeras i samband med en bestyrkning om att kunden avser att få bestyrkningen legaliserad. Detta innebär att det är svårt att närmre uttala sig om vilka typer av handlingar där en legalisering efterfrågas och därmed hur stor effekt detta skulle kunna få. Utredningen ger inga närmare besked om vilka typer av s.k. privata dokument som är vanligast förekommande vid legaliseringsförfrågningar. Om huvuddelen av de privata dokument som fordrar legalisering utgörs av t.ex. fullmakter och medgivande till resa så skulle förslaget kunna få betydligt större konsekvenser än om bouppteckningar, avtal och liknande handlingar.

Det framstår vidare som märkligt att legaliseringar ska omfatta krav på bedömning av huruvida dokumentet ska användas i lagstridiga syften, och därtill hörande språkkrav, när apostille inte har dessa krav. Apostille utgör ett förenklat förfarande som alternativ till legalisering och den grundhandling som bestyrks av notarius publicus är densamma oavsett om den ska förses med en apostille eller en legalisering. Kraven borde därför rimligtvis vara likadana. Den skillnad som skulle uppstå med det nu aktuella förslaget blir svår för allmänheten att förstå och det skulle kunna leda till minskad trovärdighet för systemet med legaliseringar och apostille.

I och med att grundhandlingen är densamma så är det ofta oklart för notarius publicus när bestyrkningen görs om denna ska användas som den är, förses med en apostille eller legaliseras. Påfallande ofta torde detta dessutom vara oklart för kunden. Om notarius publicus upplyser kunden om krav för en legalisering uppstår ett flertal frågeställningar för kunden. Behövs det en legalisering? Ska man försöka ta reda på det och avboka sin tid hos notarius publicus eller

ska man chansa? Den föreslagna bestämmelsen kommer således inte bara drabba de som behöver en legalisering utan många fler i form av de som är osäkra på om de behöver en legalisering eller ej.

Till belysande av ovanstående ska följande anföras. I de allra flesta fall då en privat handling behöver bestyrkas är det mycket brådskande. Någon ska resa, antingen till hemlandet eller till Stockholm, och behöver ha handlingen med sig med några dagars, ibland bara timmars, varsel. Informationen som kunden har fått om vilken typ av handling och vilken typ av bestyrkning som krävs är ofta bristfällig. I denna situation kommer det ofta inte vara möjligt för kunden att närmre undersöka exakt vad mottagaren kräver utan man blir tvungen att chansa. Eftersom det inte kommer finnas tid för att låta översätta handlingen som ska bestyrkas kommer man vara tvungen att upprätta den på svenska eller engelska.

Problemet med att upprätta en handling på svenska eller engelska är att den kanske inte kan förstås av mottagaren. Risken är också stor att handlingen inte får den betydelse som avses när den upprättas på ett språk som varken är kundens eller mottagarens förstaspråk. Detta riskerar alltså att innebära problem för kunden, och i värsta fall att hela processen med bestyrkning och legalisering blir förfelad. Alternativet är att låta översätta handlingen, som innebär en betydligt större tidsåtgång vilket i sin tur kan innebära att syftet med handlingen förfelas.

Vår uppfattning är att det snarare är just tidsfaktorn än kostnadsfaktorn som kommer utgöra ett problem för kunderna.

Sammanfattningsvis så riskerar den föreslagna ändringen att påverka betydligt fler än de som behöver en legalisering eftersom kunskapen bland de som behöver bestyrka privata handlingar är så låg. Eftersom tiden ofta är knapp kommer många tvingas upprätta handlingar på svenska eller engelska med följd att fler handlingar inte kommer kunna användas på avsett sätt. Därutöver uppstår en svårförklarlig skillnad mellan legalisering och apostille som riskerar att urholka allmänhetens förtroende. Detta är aspekter som inte tagits upp i utredningen och som gör att det men bestämmelsen kommer utgöra är betydligt större än vad utredningen kommer fram till. Detta ska vägas mot de relativt begränsade fördelar som utredningen lyfter fram, bl.a. anföras i

konsekvensbeskrivningen att det kan ifrågasättas hur stor verkan regeln kommer att ha då legaliseringsförfarandet inte kan innebära någon mer ingående granskning av dokumentet.¹

Övriga synpunkter och frågeställningar

I dagsläget för en förhållandevis stor andel av de notarius publicus som svarat på de utskickade enkäterna sina register över apostille genom att spara kopior av apostillen och i många fall också av underliggande dokument.² En av fördelarna som lyfts fram i utredningen med ett e-register är att detta ska ersätta respektive notarius publicus eget register, detta ska i sin tur innebära att tidsåtgången för registeradministration ska vara ungefär densamma.³ Utredningen konstaterar vidare att de handlingar som inkommit till notarius publicus och som förvaras där utgör allmänna handlingar.⁴ Frågan uppkommer då i vilken utsträckning det finns en skyldighet för notarius publicus att behålla kopior av de allmänna handlingar som upprättas respektive kommer in i form av apostille och underliggande dokument.

När det gäller avgiften för e-registret så kommer utredningen visserligen fram till att den närmre hanteringen av detta får lösas i ett senare skede. En fråga som förtjänar att lyftas i utredningen är dock den grundläggande principen för hur avgiften ska beräknas. En avgift kan potentiellt utformas på två sätt. Antingen som en fast avgift för varje notarius publicus; eller som en avgift per utfärdad apostille. Här bör tydliggöras att avgiften måste fördelas per utfärdad apostille. I annat fall riskerar kostnaden för den enskilda kunden att bli skev då en notarius publicus som utfärdar många apostille skulle kunna ta ut en betydligt lägre avgift jämfört med någon, t.ex. i glesbygd, som utfärdar betydligt färre apostille.

Advokat Eva Johansson
Notarius publicus i Olofströms kommun

---

¹ Betänkandet s. 322

² Betänkandet s. 131

³ Betänkandet s. 340

⁴ Betänkandet s. 280